

Handläggare: Mats Lindqvist
Tfn: 08-50818064

Farsta stadsdelsnämnd

Förslag till strategi för Stockholms vattenarbete 2004-2015 - yttrande över remiss från miljö- och hälsoskyddsnämnden

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens svar på remissen och överlämnar tjänsteutlåtandet till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Birgitta Berg
T f Stadsdelsdirektör

Jan Ekman
T f Kanslichef

Sammanfattning

En strategigrupp med representanter från Stockholms stads förvaltningar och bolag har tagit fram ett förslag till strategi för Stockholms vattenarbete 2004-2015. Denna har skickats på remiss för yttrande från miljö- och hälsoskyddsnämnden. Arbetet med strategin har skett processinriktat med bred förankring hos stadens tjänstemän i förvaltningar och bolag. Stadsdelsförvaltningarna har formulerat ett gemensamt yttrande vad gäller generella synpunkter på förslaget till strategi. Förvaltningen har yttrat sig om de vattenområden som gränsar till Farstas stadsdelsområde, vilket som tillrinningsområde påverkar deras vattenstatus. Vattenområdena är Magelungen, Drevviken, samt Forsån. Samtliga ingår i Tyresåns sjösystem.

De flesta av förslagen till åtgärder faller utanför förvaltningens ansvars- och kompetensområde. Förvaltningen stöder dock i huvudsak förslagen till mål och åtgärder i strategin. Insatserna är ännu inte kostnadsberäknade. Förvaltningens nuvarande

budgetramar medger inte ökade driftskostnader. Det är därför angeläget att resurser tillskapas för att åtgärderna ska kunna realiseras. Ett gemensamt förhållningssätt hos förvaltningar och bolag och en långsiktig planering är en förutsättning för vattenarbetet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av Teknik och Miljösektionen inom Kansliavdelningen.

Bakgrund

Arbetet med ett nytt vattenprogram *Vattenprogram för Stockholm 2000* har pågått sedan 1999. Vattenprogrammet består av tre delar. Första delen är en redovisning av tidigare genomförda åtgärder t.o.m. år 1999.

Den andra delen består av en mycket gedigen kunskapssammanställning av Stockholms sjöar och vattendrag och utgör ett faktaunderlag för strategin för Stockholms vattenarbete, vilken är den tredje och avslutande delen i revideringen av vattenprogrammet.

En särskilt tillsatt strategigrupp med representanter från Stockholms förvaltningar och bolag har tagit fram föreliggande förslag till *Strategi för Stockholms vattenarbete 2004-2015, som är rapport 3 för Vattenprogram för Stockholm 2000*. Stadsdelsförvaltningarna har varit representerade på tjänstemannanivå genom miljösamordnaren i Farsta stadsdelsförvaltning samt på chefsnivå av stadsdelsdirektören.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är samordningsansvarig och har skickat ärendet på remiss för yttrande senast den 3 september 2004 till miljöförvaltningen.

Vattenprogrammet omfattar stadens sjöar och vattendrag, Östra Mälaren och Saltsjön men omfattar inte stadens dricksvatten.

De främsta vattenproblemen i staden härrör sig från dagvattnet som innehåller gödande ämnen och miljögifter.

Förväntad ökad nederbörd och därpå följande högre vattenstånd i Mälardalsregionen är ett strategiskt långsiktigt problem att hantera.

Vattenvårdsarbetet inriktar sig därför inte bara till åtgärder för sjöar utan till hela tillrinningsområden.

Syftet med strategin är att den ska underlätta de val som måste göras vid planeringen av stadens vattenarbete. Viktiga utgångspunkter har varit EG:s ramdirektiv för vatten samt nationella, regionala och lokala miljömål.

De övergripande målen i strategin har utarbetats främst med hänsyn till EG:s ramdirektiv för nationella miljö kvalitetsmål för vatten. År 2015 ska medlemsländerna ha uppnått en god ekologisk status för sina vattenområden. För att uppnå detta har ett antal mål och delmål identifierats, vilka ska vara möjliga att mäta och följa upp. (Målen finns redovisade på sid 12-13 i rapporten Strategi för Stockholms vattenarbete 2004-2015, bilaga 1).

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har samordningsansvaret för vattenprogrammet i Stockholm. Projektgruppen föreslår att även i fortsättningen förvalta vattenprogrammet och strategin för Stockholms vattenarbete. Därutöver föreslås att en styrgrupp med högre chefstjänstemän från stadens förvaltningar och bolag tillsätts, vilket skulle underlätta genomförandet av strategin. Avsikten är att en gemensam rullande treårsplan ska upprättas för vattenarbetet. Inga åtgärder är i dag kostnadsberäknade men de ekonomiska förutsättningarna i det fortsatta arbetet kommer fortsättningsvis att bedömas.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden vill endast ha synpunkter på strategiarbetet. De två ovan nämnda tidigare rapporterna utgör underlagsmaterial för strategin och de har rapporterats i kommunfullmäktige utan föregående remissförfarande i april 2001.

Stadsdelsförvaltningarnas gemensamma allmänna synpunkter

Ansvarsfrågan.

Ansvarsfrågan kring skötselgränser för vattenområden är idag otydlig. Trots skötselplaner och ansvarsfördelning råder det i vissa fall oklarheter över ansvaret för skötseln vid strandnära lägen i zonen mellan fritt vatten och land. Frågan bör lyftas inom staden och behandlas så att inga oklarheter ska råda vem som gör vad vid skötseln.

Gemensamma förhållningssätt

Stadsdelsförvaltningarna vill understryka vikten av att vattenvårdsarbetet sker i nära samverkan med stadens invånare både vad gäller lättillgänglig information och fora för att ta emot synpunkter från allmänheten. Eftersom vattenarbetet är långsiktigt krävs också en för förvaltningar och bolag gemensam långsiktig åtgärdsplan.

Faktaunderlag.

Stadsdelsförvaltningarna vill berömma arbetet med att ta fram ett mycket gediget faktaunderlag *Vattenprogram för Stockholm 2000*, vilket är en förutsättning för att fatta realistiska beslut om åtgärder.

Synpunkter på några delmål i strategin

Delmål 1.1 d. (Vid detaljplan och bygglov ska platsspecifika krav på dagvattenhantering för den aktuella recipienten skrivas in som en förutsättning för plangenomförandet)
Stadsdelarna vill understryka betydelsen av detta mål. Hanteringen/reningen av dagvatten kan i högre utsträckning än i dag styras av detaljplaner. Formuleringarna "platsspecifika krav samt förutsättning för genomförandet" ställer större krav på byggföretag att i olika exploateringsprojekt finna lämpliga och kanske också nya lösningar för dagvattenhanteringen. Detta mål tillsammans med 1.2 a. (Dagvattnet ska skyddas mot förorening) borgar för att hanteringen av dagvatten i framtiden kommer att inriktas mot rening i betydligt högre utsträckning än idag.

Delmål 1.5 (Balansen i grundvattennivån ska upprätthållas)

Stadsdelsförvaltningarna anser att målet är något otydligt formulerat angående vilken vattennivå som avses. Målet behöver förtydligas.

Delmål 2.4 (Befintliga småbåtshamnar och vinteruppläggningsplatser ska bevaras)

Stadsdelsförvaltningarna anser att det kan finnas lokala synpunkter på vinteruppläggningsplatser och att det därför ska vara en rekommendation men inte ett krav att de ska bevaras.

Delmål 2.5 (Fiskemöjligheter ska bevaras och förbättras)

Det är positivt att man vill bevara och förbättra fiskemöjligheterna som en del av stadens rekreativa värden. Det kräver dock kontinuerliga kontroller av gifter i fiskar och kräfter, då dessa djur även inplanteras i sjöar med kraftigt förorenade bottensediment. Överväganden bör också göras om utsättning och fiske ska ske i de mest förorenade sjöarna. Undersökningar behöver också göras vilka konsekvenser det blir av att inplanterad fisk blandas med det vilda beståndet.

Delmål 2.6 (Exploatering av obebyggda mark- och vattenområden ska kompenseras med likvärdig natur i närområdet)

Stadsdelarna önskar en tydligare formulering för att uppmärksamma vikten av att ett vattenområde som exploaterats kompenseras med likvärdiga kvaliteter inom samma område och till samma recipient. Delmålet föreslås få följande ny formulering:

”Exploatering av vattenområden ska kompenseras med likvärdiga kvaliteter inom samma vattenområde”.

Stadsdelsförvaltningens synpunkter rörande Farstas vattenområden.

Magelungen:

Stadsdelsförvaltningen instämmer i bedömningen av nuvarande förhållanden.

Stadsdelsförvaltningen instämmer i förslagen till mål och åtgärder, förutom följande punkter:

”Bad”:

Det finns ett mycket starkt lokalt önskemål om bad i Fagersjö. Det är visserligen riktigt ur fysisk synpunkt att det man menar med naturliga förutsättningar för ett bad saknas just i Fagersjö, avseende bottenförhållanden mm.

Men en tidigare utredning framtagen inom Ytterstadssatsningen i Fagersjö visar på att det är möjligt att anlägga ett bad i Fagersjö.

Att detta bad kräver andra tekniska lösningar än vad som gängse används, samt att anläggande och drift av detta bad troligen medför högre kostnader för staden jämfört med motsvarande bad på andra ställen, är inte i sig motiv nog för att föreslå alternativa möjligheter till bad, till exempel bassängbad.

”Sediment”.

Lokalt i Fagersjö finns starka önskemål om en uppmuddring av Fagersjöviken.

Man har föredömligt och på ideell basis tagit fram underlag för hur en sådan muddring rent fysiskt skulle kunna genomföras.

Det som behövs, men som inte är gjort, är fortsatt utredning om hur en sådan muddring skulle påverka övriga Magelungen, samt nedströms liggande sjöar i Tyresåns sjösystem. Man behöver även säkert veta huruvida ett sådant omfattande projekt som en muddring innebär, verkligen har de långsiktigt positiva effekter som önskas.

Krav på sådant underlag finns reglerat i Miljöbalken, vid eventuell ansökan till berörd vattenvårdsmyndighet om lov att få genomföra ett muddringsprojekt.

För närvarande så saknas emellertid resurser för att kunna genomföra en sådan utredning.

”Övrig rekreation”:

Att anlägga en sammanhållen strandpromenad för rullstolsbundna i första hand från Rågsved till Farsta anser stadsdelsförvaltningen är behjärtansvärt. Det finns många delsträckor av den i dag befintliga strandpromenaden, som kan förbättras radikalt ur tillgänglighetssynpunkt.

Men stadsdelsförvaltningen ifrågasätter huruvida det är rimligt att anlägga en strandpromenad för rullstolsburna utefter Magelungen genom Fagersjö, eftersom där finns ett tiotal fastigheter med strandtomt, vars stränder då måste exproprieras.

Drevviken.

Stadsdelsförvaltningen instämmer i bedömningen av nuvarande förhållanden.

Stadsdelsförvaltningen instämmer i förslagen till mål och åtgärder.

Forsån:

Stadsdelsförvaltningen instämmer i bedömningen av nuvarande förhållanden.

Stadsdelsförvaltningen instämmer i förslagen till mål och åtgärder, men ser gärna att en gemensam officiell kanotled skapas från Tyresö slott, utefter Tyresåns sträckning upp till Magelungen.

En sådan kan möjligen anläggas i samarbete mellan de fem berörda kommunerna utefter Tyresåns sjösystem samt lejas ut till någon lämplig förening eller näringsidkare.

En sådan led har efterfrågats av olika kanot och kajakintressenter, bland andra från Magelungens paddlarklubb.

Förvaltningens allmänna synpunkter.

Förvaltningen har begränsad rådighet över åtgärder för att uppnå god ekologisk status för vattenområdena. Förvaltningen ser därför mycket positivt på ett processorienterat arbetssätt med bred förankring i och kompetens från stadens förvaltningar och bolag och med samarbete med andra berörda kommuner, i Farstas fall genom Tyresåsamarbetet.

Förvaltningen vill poängtera betydelsen av ett fortsatt samlat arbete i projektgruppen för Stockholms sjöar och vattendrag och att en styrgrupp med högre chefstjänstemän bildas över förvaltnings- och bolagsgränser. Förvaltningen finner det också lämpligt att miljö- och hälsoskyddsnämnden har ett fortsatt samordningsansvar.

Förvaltningen anser att strategiarbetet resulterat i realistiska åtgärder, vilka förvaltningen kan ställa sig bakom. Om insatserna leder till ökade driftskostnader för förvaltningen kan dessa inte inrymmas inom förvaltningens nuvarande budgetramar. Det är därför viktigt att ekonomiska medel avsätts för att möjliggöra genomförandet av åtgärderna.

Förvaltningen är imponerad av den gedigna kunskapssammanställningen (Vattenprogram för Stockholm 2000), som utgör underlag för förslaget till strategi. En viktig uppgift för förvaltningen är att kommunicera faktaunderlaget med stadsdelens innevånare för att på längre sikt uppnå ett hållbart livsmönster.

Detta kan ske i lokala Agenda 21 projekt i samarbete med fackförvaltningar och bolag. Emellertid saknar förvaltningen i dagsläget resurser för att genomföra detta på ett effektivt sätt.

Förvaltningen avser att fortsätta med att ställa miljökrav vid upphandling av skötseln av parker och gator i Farsta. På så sätt bidrar Farsta till att föroreningar till dagvattnet och sjöarna minskas.

Inga snömassor tillåts heller tippas i Magelungen, Drevviken eller Forsån.

Bilagor

Strategi för Stockholms vattenarbete 2004-2015, remissupplaga.

(utdelad till nämndens ledamöter och ersättare vid föregående sammanträde 2004-06-17)

Slut.